

Журавльова А.

(наук. кер. – ст. викл. Безділько Б. М.)

студентка V курсу природничого факультету

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Правове регулювання права на освіту

Сформовані після Другої світової війни під егідою Організації Об'єднаних Націй основи міжнародного гуманітарного права визнали за особою право на освіту. Так, у статті 13 Міжнародного Пакту про економічні, соціальні та культурні права визначено, що початкова освіта повинна бути обов'язковою і безоплатною для всіх, середня освіта в різних її формах повинна бути відкритою та доступною для всіх[1].

В Україні проголошеною у 1990 році Декларацією про державний суверенітет були визнані загальнолюдські цінності, що знайшли закріплення у різних актах міжнародного права та було визнано їх пріоритет по відношенню до норм національного права[2].

Серед визнаних стало право особи на освіту [3,ст.53]. Із прийняттям Конституції України у 1996 році розпочався процес якісного оновлення законодавства, предметом регулювання якого стала освітня діяльність. Законодавцем були прийняті закони «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту». Цим законодавством встановлено, що освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави та що її метою має стати всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян здатних до свідомого суспільного вибору і збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Із визнанням за особою права на освіту стаття 53 Конституції України одночасно встановлює, що:

- обов'язком особи є здобуття загальної середньої освіти;
- державна забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах;
- державна забезпечує розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти та різних форм навчання;
- державна надає стипендії та пільги учням і студентам;
- право на здобування вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах громадяни отримують на конкурсній основі;
- громадянам, які належать до національних меншин відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства.

Гарантом реалізації права особи на освіту є Президент України, як визначає стаття 102 Конституції України.

Право особи на освіту перебуває під кримінально-правовим захистом, як це визначає стаття 183 Кримінального Кодексу України.

Таким чином, держава Україна серед невід'ємних прав особи визнала право на освіту і за допомогою законодавчих актів визначила мету, завдання та зміст освіти. Освіта покликана сформувати особистість людини-будівника громадянського суспільства і правової держави.

Література:

1. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права.-К.:Укр.Правнича Фондація.Вид-во Право,1995-16с.

2. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, №31, ст.429.
3. Конституція України.-К.: Феміна, 1996 – 64 с.
4. Кримінальний Кодекс України. - Х.: Одиссей, 2008 – 288с.

Їжаченко О.

(наук. кер. – ст. викл. Бездітько Б. М.)

студентка V курсу природничого факультету

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Права та обов'язки батьків і дітей

Сім'я є суспільним осередком і найважливішою її функцією є продовження людського роду. Виконання цієї функції є надзвичайно важливим і для кожної людини, і для всього суспільства. Для людини, яка є батьком чи матір'ю дитини, властиві опіка над своїми дітьми і передача набутого позитивного життєвого досвіду, орієнтування у виборі вірного життєвого шляху. Взаємна турбота батьків і дітей була врегульована тривалий час нормами моралі та звичаєвим правом.

Із виникненням держави під ці відносини підводяться норми права, які закріплюються у різних за юридичною силою нормативних актах.

Найвищою юридичною силою в системі законодавства України наділена Конституція України і саме вона визначає, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

В статті 52 Конституції України встановлено, що діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним.

Нормативним актом, що розвиває конституційні положення про сім'ю, материнство і батьківство є Сімейний кодекс України. Цей Кодекс визначає комплекс взаємних прав та обов'язків батьків і їх дітей, що мають майновий і особистий характер.

Серед особистих прав та обов'язків батьків щодо своїх дітей можемо вказати на обов'язок батьків забрати свою дитину з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я, зареєструвати народження дитини і її розвивати, виховувати та захищати.

За загальним правилом, що визначене статтею 180 Сімейного кодексу України, батьки зобов'язані утримувати свою дитину до досягнення нею повноліття. Повнолітня дочка, син зобов'язані утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують матеріальної допомоги (таке правило визначене у статті 202 Сімейного кодексу України).

Оскільки честь і гідність людини визначені Конституцією України найвищою соціальною цінністю, то відповідно до вимог Сімейного кодексу України батьки не мають права вдаватися до будь-яких видів експлуатації своєї дитини, їм забороняється застосування фізичних покарань та інших покарань, що принижують людську гідність дитини.

Здійснення батьками своїх прав не може суперечити інтересам їхньої дитини, а відмова батьків від своєї дитини є неправозгідною та такою, що суперечить моральним засадам суспільства.

Отже, держава Україна визначила сімейні відносини як суспільно важливі і сформувала для них правову оболонку у формі взаємних прав та обов'язків батьків і дітей.

Крім цього держава визначила, що сім'я як суспільний осередок, дитинство, материнство і батьківство знаходяться під її охороною.

Література:

1. Конституція України.-К.:Феміна,1996-64с.
2. Сімейний кодекс України. - К.: Вид-во Либідь,2013.-215с.